

1745 30. Nov. 1892: 1. Beh. af Lovf. om Anlæg af en Særnb. fra Horsens til Bryrup. 1746

Banen den ca. halve Mil længere mod Vest for derved netop at opnaa en Forbindelse med denne Landevej og paa denne Maade forbinde et større Parti af det vestlige Dyland med Banen. Der vil, saa vidt jeg kan skønne, blive et Par smaa Mil fra Endestationen til det Punkt derude paa Højderyggen, der jo er et betydeligt Tilflytningspunkt, nemlig Nørre-Suede, og denne By vil altsaa kunne faa en ikke saa ganske ringe Fordel af Banen. Men dertil kommer, at Kommunen har tilfagt Udvalget et meget betydeligt Tilskud til Anlægget under Forudtæning af, at Banen føres til det her nævnte Punkt.

Med Hensyn til Anlægssummen forstaar jeg meget godt, at det er fuldt berettiget fra den ærede Sindenrigsministers Side atter og atter at fremdrage dette: Have I nogle Penge til disse Anlæg, saa kunne vi jo tales nærmere ved derom. Jeg haaber, at man vil erkende, at en Sag som den har sine Vanskeligheder. Det tager altid Tid at komme til Ende med at faa det lagt til Rette, saaledes at man fra alle Sider faar Parterne nogenlunde ind under, hvad der kræves, og det har ogsaa haft sine Vanskeligheder at faa Parterne saa nogenlunde evige om denne Linie. Naar jeg i Begyndelsen sagde, at saa vidt det overhovedet er muligt at opnaa Enighed om en Sag, er det opnaaet her, saa tror jeg at turde føre Bevist derfor netop ved den Sum, der fra de paa-gældende 8 Kommuner, som Banen fører igennem, er tilfagt Forretningsudvalget for Banens Gennemførelse. Der er i dette Øjeblik til den af mig nævnte Linie over Gedved, Østbirk, Brædstrup til Bryrup tegnet godt og vel 200,000 Kr. af Landkommunerne. Desuden foreligger der fra Amtet ganske vist ikke noget Tilfagn om en bestemt Sum, men der foreligger en Anerkendelse af Banelinien, og derfra tør man jo vistnok med nogenlunde Sikkerhed drage den Slutning, at Sønderborg Amtsråd virkelig er villigt til at yde et til dette Anlæg passende Tilskud, saa meget mere som det, som allerede anført, vil være af overordentlig Betydning for Amtsrepartitionsfonden at faa en Bane af en saadan Vækkelse, der overstærker alle Hovedlandevejene, ført ind til Hovedpladsen, idet en saadan Bane jo utvivlsomt vil optage en Del af den Slitage, der er

paa Vejene, idet det jo nu forholder sig saaledes, at alt, hvad der skal føres ud til de forskellige Egne, maa føres ud paa Vognaksel og altsaa gaar paa Slid af Vejene. Jeg tror overhovedet, at det er en Vej, vi maa se at komme ind paa, at faa tilvejebragt lettere, billigere Baner, der staa i nogenlunde passende Forhold til de forskellige Egenes Tarv, for derved at komme ind paa bedre at faa anvendt de Penge, som man hidtil i uhyre Summer anvendte paa Veje, som aldrig forrente sig. Jeg tror, at Baner have den Fordel, at man i alt Fald en Gang vil naa at have et virkelig Aktiv i saadanne Anlæg, og det tror jeg, ogsaa vil blive Tilfældet med det her foreslaede Anlæg, noget, som jeg har Ret til at udtale, da det fra mere jagtlyndig Side er blevet fremfat, at denne Bane vil faa Betingelser for at kunne i en meget nær Fremtid, ikke alene bære sin Drift, men ogsaa forrente Halvdelen af sin Anlægssum. Jeg antager, at det kun vil have meget lille Betydning at gøre Rede for, hvorledes det stiller sig med Anlægssummen og med den tegnede Rentegaranti for de forskellige Kommuner. Jeg skal dog ikke undlade at nævne det; jeg anførte for et Øjeblik siden, at der for den lille korte Forlængelse af Banen fra Vinding til Bryrup er tilfagt Banen et yderligere Tilskud paa 35,000 Kr. Det vil da stille sig saaledes, at den i øvrigt ingenlunde rige Kommune, der befinder sig saa omtrent paa Grænsen af Hedeegnen, i alt har tilfagt Udvalget 70,000 Kr. for Banens Gennemførelse. Det kan være at enkelte ærede Medlemmer ville sige: Men kan denne Kommune bære en saadan Byrde, er denne Byrde ikke for stor i Forhold til den Nytte, man kan vente sig at faa af den paatænkte Bane? Jeg vil dog sige, at der er jo først dette at bemærke, at det selvfølgelig har sin Betydning for Kommunen, at den faar Banen ind i selve Hjertet af Kommunen. Men det har ogsaa sin Betydning for Kommunen at den faar Banen ført til den af mig tidligere nævnte Landevej, hvorved den selvfølgelig for en Del vil være fritaget for at anlægge ny Veje til Endestationen. Men endelig er der et Moment, jeg maaste maa faa Lov at nævne, og det er dette, at det stiller sig saaledes der, at Kommunen selv ejer den Ejendom, paa